

ॐ
संस्कृतभारती
पत्रालयद्वारा संस्कृतम्

कोविदपरीक्षा

समय: - घण्टात्रयम्

दिनम् - विलम्बि सं॥ माघकृष्णपञ्चमी

अङ्काः - १००

भानुवासरः, २४.०२.२०१९

1. एकवाक्येन उत्तरं लिखत । (दशानाम्)

१०

१. हिमालयमहापर्वते कानि सम्भवन्ति ?
२. देवताः कस्य सेवकाः अभवन् ?
३. मन्मथः केन सह ईश्वरस्य तपोवनं गतवान् ?
४. कं दृष्ट्वा पार्वती रोमाञ्चिता बभूव ?
५. परमेश्वरः सर्वदा केषु आसक्तः अस्ति ?
६. अतीवसन्तुष्टा पार्वती किं विस्मृतवती ?
७. नैषधीयमहाकाव्ये कति सर्गाः सन्ति ?
८. भीमराजः किं कर्तुं निश्चितवान् ?
९. नलः कस्याः सभाभवनम् अगच्छत् ?
१०. दमयन्ती कस्याः वचनं स्पष्टतया निराकृतवती ?
११. सरस्वती केन रूपेण भूमिम् अवतीर्णा ?
१२. कलिपुरुषस्य वयस्यः कः ?

2. ससन्दर्भं संस्कृतेन व्याख्यात । (पञ्च)

१०

१. तारकासुरं संहर्तुं सर्वे असमर्थाः ।
२. सः त्वं हरस्य स्वरूपं यथार्थतया न जानासि ।
३. दमयन्ती एव मया परिणेतव्या ।
४. मां बन्धुं सः नलः एव समर्थः ।
५. भोः पुरुषश्रेष्ठ ! मम पुण्येन तव सन्दर्शनं जातम् ।
६. एतेषु कः वा नलमहाराजः इति ज्ञातं, मां यूयम् अनुगृहीत ।
७. भैमी अपि साध्वीमणिः ।

(पु.प.प.)

3. अ. द्वयोः पदविभागं कृत्वा अन्वयरचनां प्रतिपदार्थं तात्पर्यं (संस्कृतभाषया) च लिखत ।

१. भक्त्या गुरौ मय्यनुकम्पया च प्रीतास्मि ते पुत्र ! वरं वृणीष्व ।
न केवलानां पयसां प्रसूतीम् अवेहि मां कामदुघां प्रसन्नाम् ॥
२. तं विस्मितं धेनुरुवाच साधो ! मायां मयोद्भाव्य परीक्षितोऽसि ।
ऋषिप्रभावात् मयि नान्तकोऽपि प्रभुः प्रहर्तुं किमुतान्यहिंसाः ॥
३. स त्वं मदीयेन शरीरवृत्तिं देहेन निर्वर्तयितुं प्रसीद ।
दिनावसानोत्सुकबालवत्सा विसृज्यतां धेनुरियं महर्षेः ॥

आ. एकस्य सुभाषितस्य तात्पर्यम् आङ्ग्लभाषया कन्नडभाषया वा लिखत । ४

१. सुहृद्भिराप्तैरसकृद्विचारितं स्वयं च बुद्ध्या प्रविचारिताश्रयम् ।
करोति कार्यं खलु यः स बुद्धिमान् स एव लक्ष्म्या यशसां च भाजनम् ॥
२. अधमाः धनमिच्छन्ति, धनमानौ तु मध्यमाः ।
उत्तमाः मानमिच्छन्ति मानो हि महतां धनम् ॥

4. कन्नडेन आङ्ग्लभाषया वा विवृणुत ।

१०

१. तत्पुरुषसमासम् (सामान्यम्) उदाहरणसहितं विवृणुत ।
२. नञ्प्रभृतीन् समासान् उदाहरणसहितं विवृणुत ।

5. अ. विग्रहवाक्यं विलिख्य समासनाम लिखत । (अष्टानाम्)

८

१. दशरथराजः २. वज्रकठोरम् ३. पुरुषव्याघ्रः
४. त्रिपादी ५. जायापती ६. ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्राः
७. द्वाविंशतिः ८. राजर्षिः ९. करकिसलयः १०. दीर्घरज्जुः

आ. समस्तपदं लिखत । (अष्टानाम्)

८

१. वृक्षाः च पर्णानि च लताः च ।
२. कन्दश्च मूलं च फलानि च ।
३. श्वेतानि वस्त्राणि यस्य सः ।
४. वाक् च अर्थश्च ।
५. शाकप्रियः पार्थिवः ।
६. देवपूजकः ब्राह्मणः ।
७. नारिकेल इति वृक्षः ।
८. पञ्चानां वटानां समाहारः ।

९. अष्टानाम् अध्यायानां समाहारः ।

१०. अधिहरि ।

6. अ. उदाहरणानुगुणं रिक्तस्थानं पूरयत । (षण्णाम्)

६

उदा - कर्तुम् इच्छति - चिकीर्षति	चिकीर्षा	चिकीर्षुः
१. ग्रहीतुम् इच्छति - जिघृक्षति	.....	.....
२. अत्तुम् इच्छति -	जिघत्सा	.....
३. जेतुम् इच्छति - जिगीषति	.....	.....
४. प्रष्टुम् इच्छति - पिपृच्छिषति	.....	.....
५. तरीतुम् इच्छति -	.....	तितीर्षुः
६. लेखितुम् इच्छति - लिलिखिष्यति	.....	.....
७. हन्तुम् इच्छति -	जिघांसा	.....
८. रक्षितुम् इच्छति - रिरिक्षिषति	.....	.....

आ. उदाहरणानुसारं णिजन्तप्रयोगं कृत्वा द्वितीयं वाक्यं पूरयत ।

५

उदा - अश्वाः रथं वहन्ति । - सारथिः अश्वैः रथं वाहयति

१. शिशुः क्षीरं पिबति । - माता शिशुना क्षीरं .....
२. वृक्षात् फलं पतति । - सः साक्षात् फलं .....
३. बालकाः कथां शृण्वन्ति । - पितामहः बालकैः कथां .....
४. उमेशः पुस्तकं ददाति । पिता पुस्तकं .....
५. अहं शालां प्राप्नोमि । माता मां शालां .....

इ. आवरणे दत्तेषु उचितं तरबन्तं, तमबन्तं वा पदं चित्वा रिक्तस्थानं

पूरयत ।

५

१. फलेषु आम्रम् ..... (मधुरतरम्, मधुरतमम्)
२. गृहेषु बुधः भूमेः ..... (समीपतरः, समीपतमः)
३. युधिष्ठिरभीमार्जुनेषु भीमः ..... (बलत्तरः, बलवत्तमः)
४. अरविन्दगान्धिमार्गयोः गान्धिमार्गः ..... (दीर्घतमः, दीर्घतरः)
५. नदीषु गङ्गा ..... (पवित्रतमा, पवित्रतरा)

7. अ. अधोनिर्दिष्टानां तद्धितान्तानां विग्रहवाक्यं लिखत । (षण्णाम्)

६

१. विद्यावान् २. ऐन्द्री ३. कोमलत्वम् ४. लावण्यम् ५. शूली
६. कान्तिमत्यः ७. मतिमान् ८. कौन्तेयः

(पु.प.प.)

8. अ. श्लेषालङ्कारं उदाहरणसहितं विवृणुत ।

अथवा

उपेन्द्रवज्रवृत्तम् उदाहरणसहितं विवृणुत ।

आ. गुरुलघुचिह्नानि अङ्कयित्वा गणनाम लिखत । (पञ्चानाम्)

१. सङ्गृह्य २. पुरुषान् ३. आरुह्य ४. वन्दित्वा

५. कङ्कणः ६. श्मश्रूणि

9. अ. सूक्तिमेकां कन्नडेन आङ्ग्लभाषया वा विवृणुत ।

१. आपत्काले च सम्प्राप्ते यन्मित्रं मित्रमेव तत् ।

२. यद्यदाचरति श्रेष्ठः तत्तदेवेतरो जनाः ।

आ. संयोज्य लिखत ।

१. मेघदूतम्

२. नैषधीयचरितम्

३. किरातार्जुनीयम्

४. शिशुपालवधम्

५. महाभारतम्

६. अमरुशतकम्

क) महर्षिव्यासः

ख) माघः

ग) अमरुकः

घ) भारविः

च) कालिदासः

ज) श्रीहर्षः

10. दूरदर्शनवीक्षणम्, आकाशवाण्याः श्रवणं, पत्रिकानां पठनम् इत्येतेषु कः

अभ्यासः उत्तमः इति विचिन्त्य प्रबन्धमेकं रचयत । (संस्कृतेन)

अथवा

दमयन्तीनलयोः संवादं वर्णयत ।

